



**in action**  
for a better world

Οδηγός Βιωματικού Προγράμματος

# Οι Νερο ... εξερευνητές!

για την  
υλοποίηση  
των στόχων





**in action**  
for a better world

# Οδηγός Βιωματικού Προγράμματος

Δομή για Α' – Γ' δημοτικού

## Οι Νερο ... εξερευνητές!

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα  
για το νερό

Στοχεύοντας στην ανάδειξη της σημασίας του νερού για τη ζωή στον πλανήτη, τα παιδιά μέσα από δραστηριότητες έρευνας & ανακάλυψης, αλλά και πολλά κινητικά παιχνίδια, έρχονται σε επαφή με το πολύτιμο αυτό στοιχείο και τις ιδιότητές του, ανακαλύπτουν τις μορφές του, συνειδητοποιούν τη σημασία του για τη βιοποικιλότητα, πειραματίζονται σχετικά με τη ρύπανσή του και ανακαλύπτουν μεθόδους εξοικονόμησής του.

### Περιγραφή Δραστηριοτήτων

#### Δραστηριότητα 1η: Εισαγωγή στο θέμα – δέσιμο ομάδας

*Στόχος: να εισαχθούν τα παιδιά ομαλά στο θέμα και να χαλαρώσουν.*

*Περιγραφή:*

Καθόμαστε σε κύκλο και με τη βοήθεια μιας μπάλας που απεικονίζει τη γη, λέμε τα ονόματά μας δίνοντάς την από χέρι σε χέρι. Τους δείχνουμε ότι η μπάλα αυτή είναι η γη. Τους ρωτάμε ποια χρώματα βλέπουμε ότι έχει και ποιο χρώμα είναι σε μεγαλύτερη ποσότητα. Μπορούμε όλο αυτό όμως να το χρησιμοποιήσουμε; Υπάρχει αρκετό νερό για όλους; Μήπως έχει κάποιο παράπονο το νερό από εμάς; Για να πάμε να δούμε...

*Χρονική διάρκεια: 3'-5'*

*Υλικά: μπάλα γη*

#### Δραστηριότητα 2η: Αναφορά στο θέμα

*Στόχος: να πάρουν τα πρώτα ερεθίσματα για το θέμα.*

*Περιγραφή:*

Μέσα από την παρουσίαση δίνονται στα παιδιά τα πρώτα ερεθίσματα και οι βασικές πληροφορίες σχετικά με το νερό και τη σημασία του για τη διατήρηση της ζωής στον πλανήτη.

*Χρονική διάρκεια: 10'*

*Υλικά: προτζέκτορας, παρουσίαση*



## Οι Νερο ... εξερευνητές!

### Περιγραφή δραστηριοτήτων

#### Δραστηριότητα 3η : Ψαρεύουμε; (Οι ιδιότητες του νερού)

*Στόχος: να γνωρίσουν τις ιδιότητες του νερού που το κάνουν τόσο πολύτιμο.*

##### *Περιγραφή:*

Σε συνέχεια της προηγούμενης δραστηριότητας, μαζεύουμε τα μαντήλια και δίνουμε στα παιδιά ένα μακρύ γαλάζιο ύφασμα. Το σηκώνουμε όλοι μαζί ψηλά πάνω από το κεφάλι μας, το κουνάμε σαν ήρεμο και άγριο κύμα, το χαμηλώνουμε σαν ρυάκι και σιγά-σιγά καθόμαστε γύρω από αυτό.

Αναφέρουμε στα παιδιά τις ιδιότητες του νερού: Είναι το μόνο στοιχείο που μπορεί να υπάρχει και στις 3 μορφές: στερεό, υγρό και αέριο και η επιστημονική του ονομασία: H<sub>2</sub>O.

Το γαλάζιο μακρύ πανί είναι μια λιμνούλα, όπου μέσα ρίχνουμε ζωάκια, φωτογραφίες από τις μορφές του νερού, H<sub>2</sub>O και ό,τι έχει σχέση με το νερό. Χωρίζουμε τα παιδιά σε δύο ομάδες, δεξιά και αριστερά του πανιού. Δίνουμε στους δύο πρώτους ένα καλάμι ψαρέματος και τα παιδιά ψαρεύουν μια κάρτα. Η ομάδα που θα τελειώσει πρώτη (θα έχουν όλοι ψαρέψει), είναι η νικήτρια. Στο τέλος, εξηγούμε τι έπιασε ο καθένας. Το παιχνίδι μπορούμε να το παίξουμε άλλη μια φορά λέγοντας αυτή τη φορά την κατηγορία που θέλουμε να ψαρέψει το κάθε παιδί.

*Χρονική διάρκεια: 10'*

*Υλικά: Μικρές φωτογραφίες, μαγνήτες, καλάμια, γαλάζιο πανί*

#### Δραστηριότητα 4η : Ο Κύκλος του Νερού

*Στόχος: να γνωρίσουν τη διαδρομή και τις μορφές του νερού.*

##### *Περιγραφή:*

Βάζουμε τα παιδιά να καθίσουν γύρω από τον τάπητα που απεικονίζει ένα τμήμα περιβάλλοντος. Τα παιδιά ανακαλύπτουν τη διαδρομή του νερού και τις μορφές του νερού. Τοποθετούμε κάρτες με τις μορφές του νερού στα σημαντικά σημεία του κύκλου. Βλέπουμε την ανθρώπινη δραστηριότητα και τους τρόπους ρύπανσης και μόλυνσης του νερού.

*Χρονική διάρκεια: 10'*

*Υλικά: Τάπητας, κάρτες με τις μορφές του νερού*



## Οι Νερο ... εξερευνητές!

### Περιγραφή δραστηριοτήτων

#### Δραστηριότητα 5η : Εξοικονόμηση νερού

*Στόχος: να γνωρίσουν τρόπους εξοικονόμησης του νερού.*

*Περιγραφή:*

Δείχνουμε στα παιδιά το βιντέακι με την εξοικονόμηση νερού. Για ποιο λόγο πρέπει να μη σπαταλάμε το νερό; Μήπως το νερό είναι πολύτιμο και το χρειαζόμαστε όλοι; Ακολουθεί συζήτηση και τα παιδιά σκέφτονται άλλους τρόπους εξοικονόμησης νερού.

*Χρονική διάρκεια: 5'*

*Υλικά: προτζέκτορας, βίντεο*

#### Δραστηριότητα 6η : Ώρα για εξοικονόμηση! (μπορεί να γίνει σε εξωτερικό χώρο)

*Στόχος: μέσα από το παιχνίδι να μάθουν να μη σπαταλούν το νερό.*

*Περιγραφή:*

Χωρίζουμε τα παιδιά σε δύο ομάδες και κάθονται σε δύο σειρές. Μπροστά από την κάθε ομάδα έχουμε λεκάνες γεμάτες με νερό και ένα πλαστικό μπουκάλι μέσα στην καθεμιά. Αμέσως μετά, έχουμε «βραχάκια», υφάσματα και στα τέρματα τοποθετούμε άδεια μπουκάλια μέσα σε άδειες λεκάνες. Με το σύνθημά μας, οι πρώτοι παίκτες γεμίζουν το ποτήρι τους, περπατούν πάνω στα «βραχάκια» περνάνε πάνω από τα υφάσματα (σαν ποτάμια) και γεμίζουν τα μπουκάλια με νερό. Επιστρέφουν και οι επόμενοι παίκτες συνεχίζουν. Νικήτρια ομάδα είναι αυτή που θα γεμίσει πιο πολύ νερό στο μπουκάλι και δε θα έχει «σπαταλήσει» νερό ρίχνοντάς το στη λεκάνη της ή έξω.

*Χρονική διάρκεια: 10'*

*Υλικά: 4 λεκάνες, 2 μεγάλα πλαστικά μπουκάλια, 2 πλαστικά μικρά ποτήρια, βραχάκια, υφάσματα, νερό*

## Οι Νερο ... εξερευνητές!

### Περιγραφή δραστηριοτήτων

#### Δραστηριότητα 7η : Ρύπανση νερού-Πείραμα

*Στόχος: να αντιληφθούν ότι το πρόβλημα της ρύπανσης του νερού δεν είναι τοπικό και επηρεάζει άμεσα σημαντικές ποσότητες νερού και ζωντανών οργανισμών.*

*Περιγραφή:*

Δίνουμε σε ένα παιδί να κρατήσει ένα μεγάλο διάφανο μπουκάλι. Ένα άλλο παιδί προσθέτει στο μπουκάλι πετρούλες, ένα άλλο χρώμα και ένα άλλο παιδί γεμίζει το μπουκάλι με νερό. Γυρίζει γύρω από τα παιδιά και δείχνει ότι το νερό πέρασε από όλες τις πέτρες, έβρεξε το χρώμα και κατέληξε στον πάτο του μπουκαλιού. Με αυτό τον τρόπο σχηματίζονται οι υπόγειοι υδροφορείς. Και με αυτόν τον τρόπο περνά στους υπόγειους υδροφορείς η μόλυνση.

Σε ένα άλλο μπουκάλι έχουμε ήδη βάλει νερό. Σηκώνουμε ένα παιδί και δείχνει σε όλους ότι το νερό είναι καθαρό. Κρατάει το μπουκάλι οριζόντιο και ένα άλλο παιδί προσθέτει λίγο χρώμα στο νερό. Περνάει το μπουκάλι γύρω από τα παιδιά για να διαπιστώσουν πόσο εύκολα περνά το χρώμα – μόλυνση – σε όλο το μπουκάλι. Το ίδιο συμβαίνει και σε κανονικές συνθήκες, σε όλους τους φορείς νερού.

*Χρονική διάρκεια: 10'*

*Υλικά: (Σταγονόμετρο), μαύρο χρώμα, δύο μεγάλα μπουκάλια, νερό, βαζάκι, χρώμα/χαλίκια, πετρούλες*

#### Δραστηριότητα 7η : Ώρα για εξοικονόμηση

*Στόχος: να βρουν εύκολους τρόπους εξοικονόμησης του νερού, να καταλάβουν τη σπουδαιότητα της εξοικονόμησης.*

*Περιγραφή:*

Με τη βοήθεια μουσικής υπόκρουσης και του γαλάζιου πανιού και κατόπιν των οδηγιών μας, τα παιδιά κινούνται στο χώρο και δείχνουν τρόπους εξοικονόμησης νερού. Για τα παιδιά που κρατάν το πανί όταν ανοίγουμε τη βρύση κουνάμε το πανί ενώ όταν την κλείνουμε σταματάμε.

*Παραδείγματα:*

Ξυπνάμε το πρωί και πλένουμε το πρόσωπό μας. Ανοίγουμε τη βρύση και πλενόμαστε, την κλείνουμε για να σαπουνιστούμε, την ξανανοίγουμε για να ξεπλυθούμε.

Πλένουμε τα δόντια μας. Την ώρα που βάζουμε οδοντόβουρτσα και τα βουρτσίζουμε, κλείνουμε τη βρύση. Την ανοίγουμε για να ξεπλύνουμε ή χρησιμοποιούμε ποτήρι με νερό.

*Χρονική διάρκεια: 10'*

*Υλικά: χαλαρωτική μουσική, αξεσουάρ θεατρικού παιχνιδιού*





## Οι Νερο ... εξερευνητές!

### Περιγραφή δραστηριοτήτων

#### Δραστηριότητα 8η : Ρύπανση νερού- Πειράματα

*Στόχος: να αντιληφθούν ότι το πρόβλημα της ρύπανσης του νερού και πώς αυτό μας επηρεάζει.*

*Περιγραφή:*

Α) Δίνουμε σε ένα παιδί να κρατήσει ένα μεγάλο διάφανο μπουκάλι. Ένα άλλο παιδί προσθέτει στο μπουκάλι πετρούλες, ένα άλλο χρώμα και ένα άλλο παιδί γεμίζει το μπουκάλι με νερό. Γυρίζει γύρω από τα παιδιά και δείχνει ότι το νερό πέρασε από όλες τις πέτρες, έβρεξε το χρώμα και κατέληξε στον πάτο του μπουκαλιού. Με αυτό τον τρόπο σχηματίζονται οι υπόγειοι υδροφορείς. Και με αυτόν τον τρόπο περνά στους υπόγειους υδροφορείς η μόλυνση.

Β) Σε ένα άλλο μπουκάλι έχουμε ήδη βάλει νερό. Σηκώνουμε ένα παιδί και δείχνει σε όλους ότι το νερό είναι καθαρό. Κρατάει το μπουκάλι οριζόντιο και ένα άλλο παιδί προσθέτει λίγο χρώμα στο νερό. Περνάει το μπουκάλι γύρω από τα παιδιά για να διαπιστώσουν πόσο εύκολα περνά το χρώμα – μόλυνση – σε όλο το μπουκάλι. Το ίδιο συμβαίνει και σε κανονικές συνθήκες, σε όλους τους φορείς νερού.

Γ) Σε μία λεκάνη έχουμε βάλει νερό. Σηκώνουμε ένα παιδί και ρίχνει στη λεκάνη λάδι –λιπαρή ουσία. Ένα άλλο παιδί έρχεται να το ανακατέψει. Ένα άλλο έρχεται και το φυσά. Παρατηρούμε ότι δε διαλύεται αλλά μένει στην επιφάνεια του νερού. Μόνο μετακινείται από τη θέση του και έτσι καταλαβαίνουμε πόσο εύκολα και με τη βοήθεια του αέρα και της κίνησης της θάλασσας (ρεύματα) το μολυσμένο νερό μπορεί να φτάσει παντού.

Δ) Σε μία λεκάνη έχουμε βάλει νερό. Σηκώνουμε ένα παιδί και ρίχνει στη λεκάνη πιπέρι. Παρατηρούν όλοι ότι το πιπέρι επιπλέει. Ένα άλλο παιδί σηκώνεται και ρίχνει στη λεκάνη μία σταγόνα απορρυπαντικό για τα πιάτα. Τα παιδιά παρατηρούν πως το πιπέρι απομακρύνεται και πηγαίνει στις άκρες της λεκάνης. Αυτό συμβαίνει γιατί το απορρυπαντικό σπάει την επιφανειακή τάση και όπως γίνεται στη λεκάνη αντίστοιχα γίνεται και με τη μόλυνση από υδρορροές που πέφτουν στη θάλασσα.

Ε) Πολλοί πιστεύουν ότι το να καθαρίσεις το νερό από βρωμιές είναι εύκολο. Με το επόμενο πείραμα βλέπουμε πόσο δύσκολο είναι: Σε ένα παιδί δίνουμε ένα μπουκάλι γεμάτο με νερό. Ένα άλλο παιδί προσθέτει χρώμα και ανακατεύει. Παρατηρούμε ότι το νερό μας θα γίνει σκούρο. Ένα άλλο παιδί παίρνει ένα διάφανο ποτήρι και τοποθετεί μέσα ένα χωνί και πάνω του ένα φίλτρο καφέ. Μέσα στο φίλτρο βάζει βαμβάκι και ένα άλλο παιδί τον βοηθά για να ρίξει σιγά-σιγά το βρώμικο νερό. Τα παιδιά παρατηρούν ότι το χρώμα μένει στο φίλτρο και σιγά-σιγά το νερό πηγαίνει στο ποτήρι. Δεν είναι όμως πόσιμο, απλά αρχίζει να καθαρίζει. Όσο επαναλαμβάνουμε τη διαδικασία, τόσο πιο καθαρό βγαίνει το νερό. Τα παιδιά μέσα από το πείραμα αυτό μαθαίνουν και για τη διήθηση (ή αλλιώς το φιλτράρισμα: ο διαχωρισμός ενός υγρού από ένα στερεό με τη βοήθεια διηθητικού χαρτιού (ή φίλτρου) όπου συγκρατείται το στερεό).

*Χρονική διάρκεια: 15'*

*Υλικά: (Σταγονόμετρο), μαύρο χρώμα, τρία μπουκάλια, νερό, βαζάκι, χρώμα/χαλίκια, πετρούλες, δύο λεκάνες, πιπέρι, απορρυπαντικό πιάτων, πλαστικό διάφανο ποτήρι, χωνί, φίλτρο καφέ, βαμβάκι*

## Οι Νερο ... εξερευνητές!

### Περιγραφή δραστηριοτήτων

#### Δραστηριότητα 9η: Το πρόβλημα του ευτροφισμού

*Στόχος: να καταλάβουν το πρόβλημα του ευτροφισμού.*

*Περιγραφή:*

Πρόκειται για κινητικό παιχνίδι. Τα παιδιά είναι ελεύθερα στο χώρο. Ο εκπαιδευτικός, αγκαζέ με ένα παιδί, κυνηγούν τα υπόλοιπα παιδιά. Όποιο παιδί ακουμπήσουν με το ελεύθερο χέρι, πιάνεται αγκαζέ με τον τελευταίο. Σιγά σιγά η αλυσίδα μεγαλώνει. Στην αρχή δύσκολα, μετά πιο εύκολα καθώς είναι μεγαλύτερη. Με βάση αυτή τη φιλοσοφία εξηγείται το πρόβλημα του ευτροφισμού. Στην αρχή λίγη ρύπανση στο νερό δε δημιουργεί ιδιαίτερο πρόβλημα. Υπάρχει μόνο ένα κακό φύκι. Το φύκι όμως μεγαλώνει και πνίγει τους υπόλοιπους ζωντανούς οργανισμούς. Τροφή του είναι η ρύπανση του νερού. Στο τέλος εξηγούμε στα παιδιά για το πρόβλημα του ευτροφισμού και πως προκαλείται. Δείχνουμε κάποιες φωτογραφίες που παρουσιάζουν έντονο το πρόβλημα.

*Χρονική διάρκεια: 10'*

*Υλικά: μουσική με κινητικά, προτζέκτορας*

#### Δραστηριότητα 10η: Φτιάχνουμε την αφίσα της τάξης!

*Στόχος: να δημιουργήσουν, να συνεργαστούν.*

*Περιγραφή:*

Δίνουμε στα παιδιά χαρτί ρολό να γράψουν συνθήματα για την προστασία και εξοικονόμηση του νερού. Ζωγραφίζουν σύννεφα, ρυάκια, ποτάμια και λιμνούλες. Χρησιμοποιούμε και τη μέθοδο «σφουγγάρι» για να φτιάξουμε τις δημιουργίες μας και πολύχρωμα χαρτάκια για κολλάζ. Στο τέλος, κρεμάμε την αφίσα στην τάξη.

*Χρονική διάρκεια: 15'*

*Υλικά: ξυλομπογιές, σφουγγάρια, μαρκαδόροι, χαρτί ρολό, ψαλίδι, πολύχρωμα χαρτάκια, κόλλες, κ.α.*

#### Αξιολόγηση:

Ρωτάμε τα παιδιά τι τους άρεσε περισσότερο και τι έμαθαν που δεν ήξεραν.